

Plan odnowy miejscowości KARCZÓW na lata 2007-2013

Gmina Dąbrowa, powiat opolski, województwo opolskie

Spis treści:

Wstęp	3
1. Charakterystyka miejscowości oraz planowane kierunki rozwoju	4
Charakterystyka miejscowości	4
- Rys historyczny	6
- Walory przyrodnicze	7
- Kultura	8
- Sport	8
- Oświata	8
- Służba Zdrowia	8
- Bezpieczeństwo	9
- Lokalna przedsiębiorczość	9
- Infrastruktura techniczna	9
Planowane kierunki rozwoju	11
- Miejscowość Karczów – lokalne centrum rozwoju	11
- Planowane kierunki rozwoju miejscowości	11
- Wizja rozwoju miejscowości	12
- Analiza słabych i mocnych stron miejscowości	12
- Planowane przedsięwzięcia	13
- Cele i projekty odnowy wsi Karczów	13
2. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji.	15

1. Wstęp

Podstawą w pracach nad dokumentem były, przede wszystkim warsztaty w Urzędzie Marszałkowskiego w Opolu oraz ustalenia wynikające z zebrań z mieszkańcami sołectwa Karczów. Głównym celem zebrań było omówienie istniejącej sytuacji swojego środowiska, wskazanie występujących problemów oraz ustalenie kierunków rozwoju lokalnego, które stworzą pozytywną perspektywę dla podniesienia standardu życia i pracy na wsi, podniosą jej walory, zaspokoją potrzeby społeczne i kulturalne, wpłyną na wzrost atrakcyjności miejscowości.

Decyzję o przystąpieniu do opracowania Programu Odnowy Wsi podjęto jednogłośnie i wyznaczono grupę działania, która będzie bezpośrednio zaangażowana w prace nad Programem.

Program Odnowy Wsi jest dokumentem wymagającym przy staraniu się o wsparcie finansowe ze środków Wspólnoty Europejskiej. W Programach pomocowych rodzą się szanse udzielenia pomocy na projekty, które wpisują się w potrzeby mieszkańców sołectwa Karczów.

1. Charakterystyka miejscowości oraz planowane kierunki rozwoju

1.1. Charakterystyka miejscowości

Wieś Karczów to jedna z piętnastu miejscowości Gminy Dąbrowa - położona w jej środkowej części, w miejscu strategicznym z punktu widzenia rozwoju gospodarczego gminy: blisko stolicy województwa Opola (12 km), przy drodze krajowej nr 46, nieopodal autostrady A4 (8 km), z dostępnymi terenami inwestycyjnymi (Grzybek „Karczów”, 20 ha - własność prywatna), z akademickim zapleczem Politechniki Opolskiej. Jest to zarazem wieś zamieszkała przez społeczność aktywną, która dowiodła, że potrafi konsekwentnie realizować wspólne cele (stworzenie otwartych terenów rekreacyjnych: korty do tenisa ziemnego, boiska do siatkówki, koszykówki). Na terenie Karczowa rosną jedyne w gminie pomniki przyrody. Sama miejscowość ma specyficzny charakter zabudowy, mieszczą się tutaj dwa kościoły: katolicki i ewangelicki, pałac i zabytkowy park. Na terenie Gminy Dąbrowa nie ma jezior i większych zbiorników wodnych, stąd do walorów Karczowa należy *zaliczyć* istnienie tutaj stawów hodowlanych. Dzięki aktywności mieszkańców wspartych pomocą merytoryczną i finansową władz lokalnych w Karczowie powstały korty tenisowe. Karczów zamieszkały jest przez 646 osób, powierzchnia wsi wynosi 11,44 km². Jest to jedna z większych miejscowości gminy Dąbrowa.

We wsi Karczów znajdują się:

- Kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP
- Kościół ewangelicki
- Zespół dworski otoczony parkiem – obecnie własność Politechniki Opolskiej
- Wielofunkcyjne boisko sportowe
- Otwarte tereny rekreacyjne (kort tenisowy, boisko do siatkówki i koszykówki)
- Stacja unasienniania zwierząt
- Tereny inwestycyjne (Grzybek Karczów)
- Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbrowie
- Przedszkole publiczne

Mapki:

1.1.1 Rys historyczny

Wieś Karczów położona w centralnej części terenu gminy Dąbrowa, pisana wcześniej jako Schonwitz - 1471r., Schonowitz - 1531r. powstała w XIII wieku (pierwsze informacje pisane: 1274 r.) jako niewielka osada licząca do 20 kmieci i zagrodników. Już w 1447 roku wzmiankowany jest w dokumentach pisanych kościół p.w. Wniebowzięcia NMP. Dwór zbudowany zapewne został w XVII - XVIII wieku.

Pierwotne siedlisko rolnicze, o układzie ulicowym, znajduje się w południowo - zachodniej części dzisiejszej zabudowy. W północnym jego narożniku usytuowany został kościół katolicki oraz zespół zabudowy pałacowo - parkowej, stanowiący drugi element przestrzenny jej zabudowy. W XVIII - XIX wieku wieś rozwijała się w kierunku północno - wschodnim, zachowując dotychczasowy układ ulicowy. Jej rozwój związany był prawdopodobnie z kolonizacją niemiecką. Powstaje wówczas kościół ewangelicki oraz zabudowa rolnicza położona po północnej stronie drogi na Wrocław. Zabudowa współczesna, usytuowana po południowej stronie zabytkowej wsi kmiecej, nie narusza zabytkowego układu przestrzennego.

O dużej wartości kulturalno - krajobrazowej wsi świadczy nie tylko świetnie zachowany układ przestrzenny wsi kmiecej i zespołu pałacowo - parkowego, ale także największa w gminie liczba zachowanych obiektów zabytkowych (86 szt.). Do najbardziej interesujących obiektów zabytkowych wsi zaliczamy neoromański kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP zbudowany w 1906 r., kościół ewangelicki zbudowany w pod koniec XIX w., zespół dworski, który tworzą: dwór powstały na przełomie XVII i XVIII w. (przebudowany w 1880 r.), drewniany pawilon chiński z połowy XVIII w. oraz park przy dworski z XVIII w., z licznym starodrzewiem. Tutaj też rosną jedyne w gminie pomniki przyrody. Na terenie wsi odnotowano 9 stanowisk archeologicznych, są one objęte ochroną prawną..

Z Karczowa pochodzi urodzony w 1800 r. Karol Fryderyk August Otremba - senior zboru ewangelickiego na zachodnią Galicję. Był również doktorem filozofii w zakresie germanistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Na terenie wsi **nie ma obszarów objętych prawną ochroną** poprzez ustanowienie strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej typu "A", czy strefy ochrony konserwatorskiej typu "B", Nie ma też obszarów objętych strefą obserwacji archeologicznej "ÓW", a także stref ochrony krajobrazu "K" i stref ochrony ekspozycji "E". Cała zabudowa wsi Karczów wraz z sąsiednimi terenami otwartymi zgodnie ze „Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy” powinna zostać objęta strefą ochrony krajobrazu kulturowego.

Ochroną prawną na terenie wsi objęte są:

- Park pałacowy - nr wpisu 79/83
- Pałac - nr wpisu do rejestru zabytków 1012/65
- Pawilon chiński — nr wpisu do rejestru zabytków 910/64
- Kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP - obiekt wpisany do ewidencji zabytków
- Ogrodzenie kościoła — obiekt wpisany do ewidencji zabytków
- Oficyna pałacowa — obiekt wpisany do "ewidencji zabytków
- Brama w zespole pałacowym - obiekt wpisany do ewidencji zabytków
- Ogrodzenie parku - obiekt wpisany do ewidencji zabytków
- Inne obiekty: domy i zabudowania gospodarcze

Cmentarze (dwa) posadowione na terenie miejscowości mają również wysoką wartość zabytkową i powinny zostać objęte ochroną prawną.

1.1.2 Walory przyrodnicze

Karczów, podobnie jak cała gmina charakteryzuje się średnią lesistością terenu. Lasy i grunty leśne stanowią 23,1% obszaru gminy, która wchodzi w skład drugiego pod względem wielkości na Opolszczyźnie zwartej kompleksu leśnego o powierzchni 48 189 ha, obejmującego 26 184 ha lasów, stawy o łącznej powierzchni 1 062 ha, 5 leśnych rezerwatów przyrody oraz 14750 ha użytków rolnych ustanowiony 26 maja 1988r. mocą Uchwały WRN w Opolu nr XXTV/193/88 w sprawie ochrony walorów krajobrazowych. Gmina Dąbrowa jest jedną z dwunastu gmin wchodzących w skład Stobrawskiego Parku Krajobrazowego, który w sumie zajmuje obszar 52 636 ha i należy do największych parków krajobrazowych w kraju.

Lasy położone w obrębie wsi należą w całości do Nadleśnictwa Opole. Ze względu na to, że mieszczą się w strefie 10 km od miasta Opolu, zostały one zakwalifikowane do I kategorii ochronności ze względu na ich funkcję rekreacyjno - wypoczynkową.

Jednak, mimo małej lesistości, wśród terenów o dużym znaczeniu ekologicznym są lasy położone w obrębie regionalnego korytarza ekologicznego pomiędzy Karczowem i Żelazną. Ten kompleks lasów modyfikuje korzystnie warunki mikroklimatyczne i wodne centralnej, wylesionej części gminy. Lasy te są ponadto najbliżej (od strony zachodniej) kompleksami dla miasta Opolu. Docelowo stanowią zatem wyprowadzenie i zakończenie ekologicznego systemu przestrzennego miasta, który przez dolinę Prószkowskiego Potoku (lokalny korytarz ekologiczny) mógłby zostać połączony z korytarzem łączącym z kolei OchK Bory Niemodlińskie ze Stobrawskim Parkiem Krajobrazowym. Ze względu na stan drzewostanu i jego urozmaicenie w tym kompleksie leśnym odnotowano obecność słowika

rdzawego, czajki, bociana, czapli, myszołowa i kruka..

Na terenie Karczowa jest jedyne stanowisko pomników przyrody – dwa 250 letnie dęby szypułkowe rosnące w parku przydworskim (obwód pni – 538 i 574 cm, wysokość – 26 i 27m Nr rej. 202)

1.1.3 Kultura

Na terenie wsi funkcjonuje filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbrowie. Spełnia ona rolę integrującą i kulturotwórczą.

1.1.4. Sport

Na terenie wsi działa Ludowy Zespół Sportowy, a zajęcia sportowe i aktywność fizyczna jest realizowana na otwartych terenach rekreacyjnych (boisko do gry w piłkę nożną, a zarazem miejsce organizacji imprez o charakterze lokalnym). LZS Karczów pełni wiodącą rolę w rozwoju sportu i promocji aktywności ruchowej na tym terenie. Mieszkańcy wsi mają możliwość uprawiania sportu czy rekreacji na miejscowym boisku, którego funkcję uzupełniają korty tenisowe, boisko do siatkówki i koszykówki – otwarte tereny rekreacyjne są często wykorzystywane do organizacji imprez o charakterze społecznym lub jako miejsce uzupełniające ofertę zajęć pozalekcyjnych.

1.1.5 Oświata

Na terenie wsi nie funkcjonuje szkoła podstawowa, natomiast działa przedszkole. Jest to jedno z mniejszych przedszkoli w gminie. Zaplecze placówki stanowi przede wszystkim place zabaw i aktywności ruchowej. Należy zaznaczyć, że na terenie całej gminy nauczanie języków obcych zaczyna się już w przedszkolach - we wszystkich placówkach są prowadzone zajęcia językowe (język niemiecki i język angielski). W przedszkolu jest również klasa zerowa (jest tak na terenie całej gminy) - dzięki takiej decyzji samorządu wszystkie placówki przedszkolne na terenie gminy pozostaną utrzymane.

1.1.6 Służba zdrowia

Na terenie całej Gminy nie ma publicznych ośrodków służby zdrowia. Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami Karczowa sprawuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ośrodek Zdrowia” w Dąbrowie.

1.1.7 Bezpieczeństwo publiczne oraz ochrona przeciwpożarowa

Nad bezpieczeństwem pożarowym wsi czuwa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej z Dąbrowy. Karczów jest patrolowany przez Komisariat Policji w Niemodlinie.

1.1.8 Lokalna przedsiębiorczość

Na terenie miejscowości występują następujące rodzaje działalności gospodarczej:

* działalność usługowa

- zakłady stolarskie
- zakład ślusarski
- serwis ogumienia

* działalność handlowa

- sklep spożywczy,
- Małopolskie Centrum Biotechniczne sp. z o.o. w Krasnem, Stacja Inseminacyjno-Hodowlana w Karczowie.

1.1.9 Infrastruktura techniczna

Wieś posiada system centralnego zaopatrzenia w wodę i jest zasilana w wodę z **wodociągu zbiorowego PROKADO-PRÓSZKÓW**, który na bazie ujęcia w Zimnicach Małych i Żlincach, zaopatruje: między innymi tę wieś. Eksploatację gminnego wodociągu prowadzi zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Komprachcicach.

Na terenie wsi jest kanalizacja.

Odpady stałe z terenu wsi są odprowadzane na wysypiska śmieci w Opolu. Wieś jest wyposażona w pojemniki i kontenery do gromadzenia odpadów stałych oraz ich segregacji.

Na terenie Karczowa brak jest centralnego systemu zaopatrywania w ciepło. W przewadze są indywidualne systemy zasilania budynków. Większość z nich to ogrzewanie piecowe oraz małe kotłownie lokalne.

Przez południową część terenu gminy Dąbrowa przebiega autostrada A-4 relacji Zgorzelec — Wrocław - topole - Gliwice — Kraków - Medyka, posiadająca w systemie drogowym kraju podstawowe znaczenie — węzeł autostrado wy „Prądy” położony jest w odległości 8 km od Karczowa . W węźle tym A4 krzyżuje się z drogą krajową nr 46 o znaczeniu regionalnym, relacji Kłodzko - Karczów - Opole - Szczekociny

Przez teren wsi przebiega również droga powiatowa 1761 - DK 46 - Karczów, łącząca wieś ze stolicą gminy oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Przez grunty wsi Karczów przebiega gazociąg wysokoprężny relacji Opole - Wrocław. W chwili obecnej gaz z sieci nie jest rozprowadzany na terenie wsi (a także gminy). Istnieje możliwość zgazyfikowania wsi położonych w sąsiedztwie gazociągów przesyłowych, ale wszystkie dokumenty strategiczne i operacyjne uwzględniają gazyfikację gminy. Ze względu na funkcję mieszkaniową oraz dużą ilość potencjalnych odbiorców należałoby w pierwszym etapie zgazyfikować wsie: Wrzoski, Mechnice, Chróścina, Dąbrowa, Ciepiewice, **Karczów**.

Pałac w Karczowie jest obecnie w *zarządzie* Politechniki Opolskiej. Jedną z koncepcji wykorzystania *zaplecza* akademickiego w tej wsi była propozycja stworzenia tu parku technologicznego. Jest to zapewne inicjatywa cenna, jeśli park technologiczny dotrzymałby standardów europejskich i był faktycznie miejscem pojawiania się i testowania nowych technologii oraz prowadzenia bezpłatnych lub/i niskopłatnych badań dla przedsiębiorców

Wieś dysponuje również terenami inwestycyjnymi - Grzybek „Karczów”, obszar o powierzchni 20 ha, będący własnością prywatną ze względu na położenie geograficzne, administracyjne i komunikacyjne jest miejscem bardzo interesującym i ważnym dla rozwoju gospodarczego wsi i gminy.

1.2. Planowanie kierunku rozwoju

1.2.1 Miejscowość Karczów - lokalne centrum rozwoju.

Walorem Karczowa jest atrakcyjne pod względem krajobrazowym położenie geograficzne, a zarazem istotne dla rozwoju gospodarczej funkcji wsi — położenie administracyjne (bliskość Opola i stolicy gminy: Dąbrowy) oraz komunikacyjnym (bliskość węzła A4 i droga krajowa nr 46). Istotna jest również historia wsi związana z jej dawną funkcją oraz zachowaną zabudową (pałac i park przydworski oraz stosunkowo bardzo duża liczba obiektów zabytkowych). Aktywność społeczna skupia się na utrzymywaniu wysokiego poziomu porządku publicznego, zagospodarowania terenów przydomowych (ogródki i ogrody) oraz podnoszenia jakości bazy sportowej, a tym samym uatrakcyjnianie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz stworzenia możliwości integracji lokalnych środowisk. Biorąc pod uwagę cele rozwojowe całej gminy, związane z rozwojem turystyki oraz promocją aktywnej rekreacji na obszarze gminy Dąbrowa, Karczów wpisuje się idealnie w tę koncepcję. Kolejne lata dla tej miejscowości to konsekwentne trzymanie się wyznaczonego przez lokalną społeczność kierunku rozwoju: systematyczne podnoszenie atrakcyjności *zaplecza* sportowego i rekreacyjnego oraz stworzenie wokół tej bazy systemu usług (np. noclegi, wyżywienie, wypożyczalnia rowerów, bezpieczne miejsca zabaw dla dzieci).

Jako istotne i ważne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego Karczowa, a wraz za tym: podniesienia jakości życia na wsi i integracji społecznej jest dla lokalnej społeczności wyróżniająca miejscowość oferta aktywnego spędzania wolnego czasu.

1.2.2 Planowane kierunki rozwoju miejscowości:

- rozwój bazy sportowej
- rozwój mieszkalnictwa
- rozwój terenów rekreacyjnych, w tym dróg rowerowych
- rozwój turystyki
- rozwój usług

1.2.3 Wizja rozwoju miejscowości

- wieś ze zorganizowaną, *zadbana*., wykorzystywaną i przyjazną przestrzenią publiczną,
- miejscowość słynąca jako centrum aktywnej rekreacji — zaplecze dla Opola i mieszkańców sąsiednich miejscowości
- obiekty sportowe połączone w kompleksy - spójna oferta spędzania wolnego czasu
- wzrost liczby mieszkańców — inwestycje w budownictwo jednorodzinne
- inwestor strategiczny realizujący przedsięwzięcia zgodne z kierunkami rozwoju miejscowości i gminy
- wzbudzenie dumy z osiągnięć swojej „małej ojczyzny”
- poczucie odpowiedzialności mieszkańców za porządek, ład i bezpieczeństwo w swojej wsi,
- Karczów - wieś bezpieczna, z zapleczem sportowym i rekreacyjnym o wysokim standardzie
- społeczność zintegrowana, działająca zgodnie; że" wspólnym celem, dobrze zorganizowana, sprawnie i skutecznie funkcjonująca

1.2.4 Analiza słabych i mocnych stron miejscowości

SŁABE STRONY

Brak doświadczeń w pozyskiwaniu pieniędzy na działania lokalne
Niedoinwestowanie lokalnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Brak ścieżek rowerowych
Brak małej infrastruktury turystycznej
Niezbędny stan obiektów zabytkowych
Słaba współpraca z Politechniką Opolską
Konieczność uzbrojenia terenów inwestycyjnych

MOCNE STRONY

Dogodne położenie komunikacyjne drogowe
Istniejąca ciekawa infrastruktura rekreacyjna i sportowa
Ciekawe zasoby kulturowe (pałac -własność Politechniki Opolskiej, kościoły)
Doświadczenie w organizacji imprez adresowanych do lokalnej społeczności
Aktywna lokalna społeczność — współudział w budowie kortu tenisowego
Interesujące rozmieszczenie wsi
Ciekawa historia miejscowości Infrastruktura komunalna

1.2.5 Planowane przedsięwzięcia:

Realizowane bądź zaplanowane przez samorząd lokalny:

- Kanalizacja wsi
- Gazyfikacja wsi
- Budowa kanalizacji deszczowej, chodników i jezdni asfaltowych
- Modernizacja sieci wodociągowej
- Wymiana okien oraz modernizacja sanitariatów w Przedszkolu Publicznym w Karczowie.
- Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje

Realizowane przez lokalną społeczność lub we współpracy z nią:

- Ochrona środowiska naturalnego przez promocję aktywnej rekreacji - budowa dróg rowerowych na terenie gminy Dąbrowa — odcinek w Karczowie
- Ochrona dziedzictwa kulturowego: kapliczek i krzyży przydrożnych oraz ich gospodarcze wykorzystanie w rozwoju turystycznym.
- Rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej oraz zagospodarowanie terenów przyległych
- Stworzenie centrum obsługi turystów z małą infrastrukturą użytkową (przystanek autobusowy, parking, punkty informacyjne, tablice informacyjne)
- Mała infrastruktura turystyczna: wiata, ławki, miejsca do grillowania, tablice informacyjne, pomosty do łowienia ryb, tarasy widokowe z niezbędnymi pracami przygotowawczymi
- Budowa placu zabaw przy świetlicy

1.2.6 Plan i program odnowy wsi Karczów w Gminie Dąbrowa

Cele jakie chcemy osiągnąć, by urzeczywistnić wizję rozwoju naszej wsi/plan	Projekty, przedsięwzięcia jakie wykonamy/program
A. ZASPOKOJENIE POTRZEB SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH	
Kultywowanie i rozwijanie poczucia wspólnoty, integracja społeczności wiejskiej	Realizacja wspólnych zamierzeń związanych z kontynuacją rozbudowy bazy sportowej i rekreacyjnej
	Budowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej
	Organizacja imprez o charakterze kulturalnym, sportowym i promującym lokalną tradycję i kulturę

	Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobistego i materialnego oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego
B. PODNIESIENIE STANDARDU ŻYCIA NA WSI	
Stworzenie w Karczowie przyjaznej przestrzeni publicznej	Modernizacja centrum wsi (przystanek autobusowy, parking, punkty informacyjne, tablice informacyjne)
Stworzenie możliwości dodatkowych dochodów w obsłudze turystów i innych osób	Rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej
	Promocja oferty aktywnego spędzania wolnego czasu
	Ochrona dziedzictwa kulturowego: kapliczek i krzyży przydrożnych oraz ich gospodarcze wykorzystanie w rozwoju turystycznym.
	Wykorzystanie lokalnych zasobów historycznych (zespół dworski i park) -nawiązanie współpracy z obecnymi zarządcami nieruchomości
	Budowa małej infrastruktury turystycznej: wiata, ławki, miejsca do grillowania, tablice informacyjne w miejscu atrakcyjnym pod względem krajobrazowym (kompleks lasów

	między Karczowem a Żelazną lub nieopodal stawów hodowlanych)
C. PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ	
Zwiększenie liczby turystów i odwiedzających (przede wszystkim z Opola i okolic)	Podniesienie wartości turystycznej i rekreacyjnej wsi przez systematyczną rozbudowę terenów rekreacyjnych i sportowych
	Ochrona środowiska naturalnego przez promocję aktywnej rekreacji - budowa dróg rowerowych na terenie gminy Dąbrowa, w tym prowadzących przez Karczów.
	Promocja działalności agroturystycznej i ekologicznej.
	Stworzenie w centrum wsi małej infrastruktury użytkowej (parking, punkt informacyjny, miejsce odpoczynku)

	Organizacja imprez o charakterze promocyjnym.
--	---

2. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji.

Nr	Nazwa Zadania	Lata realizacji	Kto wykonuje	Szacunkowy koszt
1	Budowa Placu zabaw	2008	Gmina, Sołectwo	15 000 zł
2	Budowa Parkingu przy kościele	2008	Sołectwo, Gmina	
3	Siłownia	2008	Sołectwo, Gmina	10 000 zł
4	Zagospodarowanie terenów wokół Biblioteki	2008 - 2009	Sołectwo	
5	Organizacja festynów, dożynek, imprez okolicznościowych i rekreacyjno sportowych	2008 - 2015	Sołectwo Grupa odnowy wsi	
6	Założenie koła gospodyń wiejskich	2008	Sołectwo	
7	Budowa świetlicy wiejskiej	2009 - 2015	Gmina	
8	Remonty dróg gminnych oraz budowa kanalizacji deszczowej i chodników	2008 - 2015	Gmina	
9	Dokończenie budowy kompleksu sportowego	2008 - 2009	Sołectwo, Gmina	
